PODZIM 2021

NOSIT KRISTA

Sbor Církve bratrské v Praze 5
www.cbsmichov.cz

Obsah

5 / Nosit Krista

7 / **Skeptik Tomáš** / Pavel Černý

15 / **Rozhovor u studně se Samařankou** / Pavel Černý

25 / **Rozhovor s Nikodémem** / Petr Luhan

35 / **Truchlící sestry** / Jan Macek

45 / **Obhájce a pomocník učedníků** / Pavel Černý

53 / **Velký nepřítel misie** / Tomáš Trávníček

63 / **Co tu stojíte a hledíte k nebi?** / David Beňa

71 / **Mariina odvaha** / David Novák

Nosit Krista

Osm setkání s Ježíšem, která změnila život

Kdybychom vzali poslední dva měsíce našeho života, kolik jsme asi potkali lidí? Příbuzné, přátele, kolegy v práci… lidi, které potkáváme už několik let, se kterými vedeme stále ty stejné nebo velmi podobné rozhovory. A kolik nových lidí jsme potkali? S kolika jsme za osm nedělí vedli rozhovor? Potkali jsme někoho ve vlaku, nějakého stopaře, nebo třeba nového přítele naší kolegyně? Možná dva, pět nebo deset lidí. Někdo z nás třeba potkává nové lidi každý den a vede s nimi vážné rozhovory. Většina se asi pohybuje ve stejných časech na stejných místech a potkává lidi, kteří rozhodně nemají na rozhovor náladu ani čas – ostatně podobně jsme na tom i my.

Ne tak Ježíš. Toho netížily myšlenky, jak přežije další den v práci. Nemyslel na to, že jde někam pozdě. S kým ten den půjde na oběd a komu se raději vyhne. Ne, on rozhovory s lidmi přímo vyhledával. A nikdo, kdo s ním mluvil, už nebyl stejný. Pro některé byl pohoršením, některým naopak vtiskl smysl života: ukázal jim, jak v sobě – a druhým – nosit Krista.

Prožijme následujících osm týdnů v rozhovoru s Ježíšem, v rozhovoru s lidmi, kteří se s ním setkali.

Pavel Černý
3. října

Administrátor sboru Církve bratrské na Smíchově,
emeritní předseda Rady CB

Skeptik Tomáš

Jan 20,24-29

Tomáš, jinak Didymos, jeden z dvanácti učedníků, nebyl s nimi, když Ježíš přišel. Ostatní mu řekli: „Viděli jsme Pána.“ Odpověděl jim: „Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím.“ Osmého dne potom byli učedníci opět uvnitř a Tomáš s nimi. Ač byly dveře zavřeny, Ježíš přišel, postavil se a řekl: „Pokoj vám.“ Potom řekl Tomášovi: „Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!“ Tomáš mu odpověděl: „Můj Pán a můj Bůh.“ Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.“

Dnešní neděle nám připomíná zvěst, na kterou nikdy nesmíme zapomenout. Ježíš Kristus vstal z mrtvých. Dnes jsme nepřišli na tryznu u hrobu, nepřišli jsme položit věnec k pomníku významného občana této planety. Přišli jsme kvůli evangeliu o živém Pánu a Spasiteli. V apoštolském krédu vyznáváme: Třetího dne vstal z mrtvých.... Je to na základě úžasné zprávy, která přišla jako blesk z nebe a začala se šířit mezi lidmi. Prvními svědky Ježíšova vzkříšení byly ženy u hrobu, Marie z Magdaly, Jana a Marie Jakubova. Potom se s živým Ježíšem setkali učedníci. Někteří běželi k prázdnému hrobu a uvěřili. Pán Ježíš se s nimi i s ostatními setkal v Jeruzalémě. Ale nebylo to pro všechny jednoduché, nebylo to bez lidských problémů a pochybování.

Říkává se, že v naší době lidského pochybování je naším patronem apoštol Tomáš. Říkáme mu, možná trochu soucitně, nevěřící Tomáš. Tento Kristův učedník je trochu jako z naší doby. Jeho velikonoční setkání s Ježíšem nebylo bez váhání, pochybování a skepse. Nepochybně ale byli takoví Tomášové v každé době. Proto dnes vítám všechny Tomáše a jejich přátele!

TOMÁŠ CHYBĚL

Vstupme do příběhu evangelia a najděme v něm sami sebe. Na velikonoční neděli, první den po sobotě, jsou učedníci pohromadě, ale Tomáš chybí! Důvod není v textu sdělen. Je neděle! Je třetí den po ukřižování. Vzkříšený Ježíš přichází mezi učedníky! Tomáš chybí! Co mohl mít Tomáš důležitějšího na práci? Tři roky chodil s Ježíšem. Co měl tak důležitého, že chyběl mezi těmi, s kterými tři roky následoval svého Mistra? John Stott připomíná k tomuto místu: „Je riskantní chodit na bohoslužby nepravi-

delně.“ Proč? Protože člověk může přijít o něco velmi důležitého, co může ovlivnit jeho život a život lidí kolem. Každá chvíle setkání s Ježíšem ve Slovu a ve svátostech je neopakovatelná a může být kaménkem do mozaiky našeho poznání, ale také i pokání a proměny života.

TOMÁŠ – SKEPTIK

Když učedníci dodatečně vyprávějí Tomášovi, že s nimi byl Ježíš, tak Tomáš odmítne věřit. Projeví se jako skeptik. Na svědectví odpoví: Dokud neuvidím na jeho rukou stopy po hřebech a dokud nevložím do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím. To je slovo realisty a skeptika. Jistě řekl: Podívejte se, já jsem viděl, jak probili jeho ruce hřeby.... a já vím, co způsobilo římské kopí v jeho boku. Ne, to není možné! Pánové, kolegové, díky za vaše slova, ale tohle vám věřit nemohu. Víte, já potřebuji důkaz, potřebuji vidět rány, potřebuji se jich dotknout! Uvědomujete si vůbec, co mi tady říkáte? Tomáš je skeptik. Ostatních deset učedníků vypráví o setkání s Ježíšem, ale Tomáš svým bratrům nevěří, pochybuje.

Osmého dne – tedy druhou neděli – jsou učedníci opět pospolu. Jistě hovoří o setkání se vzkříšeným Ježíšem. O čem také jiném? Vždyť to je největší zvěst, jakou si člověk dovede představit. Tentokrát už tam s nimi Tomáš je. Dveře byly zavřené, protože učedníci se stále bojí židovské velerady a římských vojáků. Najednou je opět mezi nimi vzkříšený Ježíš. Přišel a nezadržely ho ani zavřené dveře. Zaznívá důvěrný pozdrav! Šalóm alechém! Pokoj Vám! A Ježíš vidí překvapeného Tomáše, zná námitky skeptika a hned ho oslovuje: Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!

Existují v podstatě dva způsoby, jak můžeme něčemu uvěřit. První způsob je naše zkušenost, zažijeme něco, zkoumáme něco… a sami se o tom přesvědčíme. Druhý způsob spočívá na důvěře ve svědky. Jsme schopni přijmout svědectví důvěryhodných lidí. Na svědectví druhých se spoléháme víc, než si myslíme. (Měl jsem možnost navštívit všechny kontinenty kromě Austrálie. Tam jsem se nikdy nedostal. Přesto věřím, že v Austrálii žijí medvídci koala a mají tam klokany. Nikdy jsem tam nebyl, ale věřím tomu, protože to říkají důvěryhodní lidé a mám o tom dobré informační zdroje. Mnoho věcí přijímáme, protože to říká někdo, komu můžeme věřit, nebo to pochází z dobrého zdroje.

Učedníci tehdy řekli Tomášovi: Viděli jsme Pána! Tomáš byl skeptik, pochyboval o slovech svých přátel z kruhu učedníků. Prostřednictvím textu evangelia se stala známá jeho skeptická odpověď, která charakterizuje nás všechny pochybovače a skeptiky: Dokud neuvidím… dokud nevložím… Kdyby dnes všichni křesťané byli jako Tomáš, tak by neuvěřil nikdo. Kdo dnes může vložit svou ruku do Ježíšových ran? Přesto mnoho milionů křesťanů uvěřilo během dějin na základě svědectví těch, kteří vzkříšeného Ježíše viděli a dotkli se ho. Víra se opřela o autentická svědectví těch, kteří se po ukřižování setkali se vzkříšeným Ježíšem.

TOMÁŠ UVĚŘIL

Pán Ježíš vidí do srdce skeptika Tomáše a nabízí možnost konfrontace. Polož svůj prst sem, pohleď na mé ruce a vlož svou ruku do rány v mém boku. Nepochybuj a věř!

Tomáš odpovídá a vyznává: Můj Pán a můj Bůh. Nečteme, že by Tomáš skutečně vložil ruce. Už to nepotřeboval. Viděl svého Pána a Mistra a vyznává velmi zřetelně a jasně: Můj Pán a můj Bůh. Podle některých starých církví v Persii a v Indii šel Tomáš později jako misionář právě do těchto zemí. Založil církev v indické Kerale a prý byl umučen v Madrasu. Díky Tomášově pochybování a skepticismu máme zachováno úžasné raně křesťanské vyznání: Můj Pán a můj Bůh. Je to vyznání o tom, že tento vzkříšený Ježíš je rozeznáván jako Bůh.

Tomáš uvěřil, protože viděl vzkříšeného Krista tváří v tvář. Pán Ježíš na tuto situaci zareagoval slovy: Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili. Skeptický Tomáš uvěřil proto, že viděl, ale Pán Ježíš blahoslaví ty, kteří uvěřili, aniž by viděli tváří v tvář. My ani nemáme tu možnost vidět vzkříšeného Ježíše svým fyzickým zrakem. Jsme vedeni k tomu, abychom uvěřili důvěryhodným svědkům. My o Vzkříšeném slyšíme a v Písmu o něm čteme. Proto Jan ve svém listě píše o tom, co jsme slyšeli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly (1J 1,1). A dodává: To zvěstujeme: Slovo života.

Pán Ježíš po svém vzkříšení vstoupil k Otci. Sedí na pravici Boha Otce. Je v nebi. Od té doby všichni, kteří uvěřili, neviděli Pána svým tělesným zrakem. Museli se spolehnout na svědectví druhých. K tomu je zde ještě mocné svědectví Ducha svatého, který otvírá náš zrak víry. Přesto Pán Ježíš blahoslaví všechny ty, kteří svým fyzickým zrakem neviděli, a uvěřili. Je úžasné, že se to i dnes děje. Je možné uvěřit, aniž bychom viděli vzkříšeného Krista tváří v tvář. Pán Ježíš blahoslaví všechny ty, kteří i přesto uvěří. Blahoslavení jsou ti, kteří uvěří na základě evangelia – radostné zprávy o tom, že Ježíš žije. Apoštolé a další svědci ho viděli

a mohli se ho i dotknout. Učedníci s Ježíšem mohli i posnídat u Genezaretského jezera. Blahoslavení jsou všichni, kteří tuto možnost neměli, a přesto uvěřili. Díky Pánu Bohu, jestli k nim můžeme patřit i my.

I dnes se v nás objevuje Tomášovská skepse, různé pochybnosti. Žije skutečně náš Pán a Spasitel? „Má to vůbec cenu?“ Pán Ježíš nám tímto slovem dnes říká to, co řekl kdysi Tomášovi: Nepochybuj a věř! Nemůžeš sice vložit ruce do jeho ran, ale můžeš přijmout slovo evangelia o tom, že Ježíš žije! Naplnila se biblická proroctví! Dílo spásy bylo dokončeno. Ježíš Kristus přišel na tento svět, zvěstoval Boží království, položil svůj život na golgotském kříži, vstal z mrtvých, setkalo se s ním více než 500 lidí, kteří se tak stali svědky jeho vzkříšení. Vstoupil na nebe a jednou opět přijde. To mi dosvědčila řada důvěryhodných lidí i dnes! A k tomu ještě přichází vnitřní svědectví Ducha svatého… Pán Ježíš je v našem středu, je mezi námi.

Radujme se z jeho působení, z jeho vlivu, z odpuštění hříchů, z naděje věčnosti! A vyznávejme se skeptikem Tomášem: Můj Pán a můj Bůh!

Pavel Černý
10. října

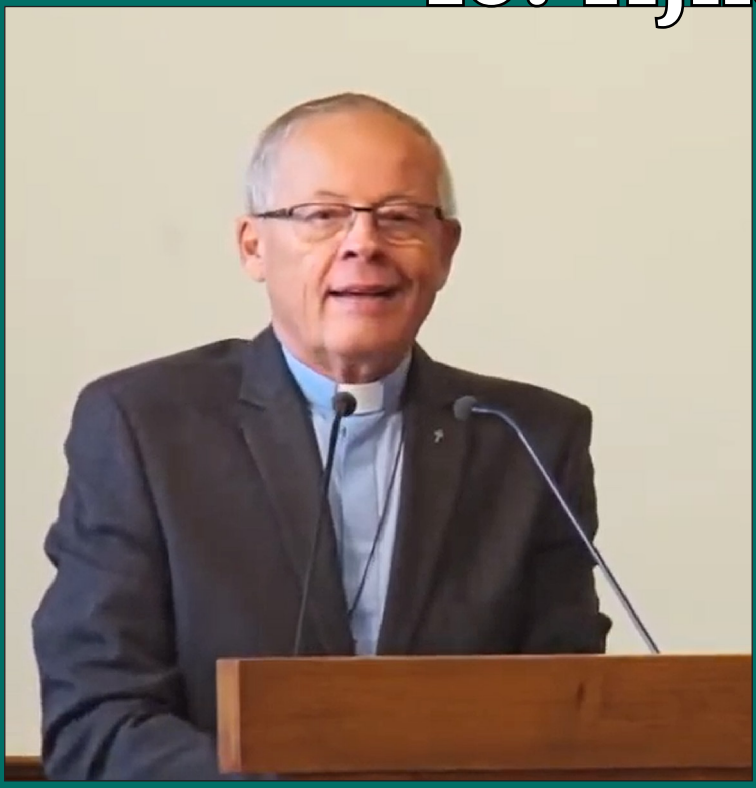

Administrátor sboru Církve bratrské na Smíchově,
emeritní předseda Rady CB

Rozhovor u studně se Samařankou

Jan 4,7–30

Tu přichází samařská žena, aby načerpala vody. Ježíš jí řekne: „Dej mi napít!“ – Jeho učedníci odešli předtím do města, aby nakoupili něco k jídlu. – Samařská žena mu odpoví: „Jak ty jako Žid můžeš chtít ode mne, Samařanky, abych ti dala napít?“ Židé se totiž se Samařany nestýkají. Ježíš jí odpověděl: „Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou.“ Žena mu řekla: „Pane, ani vědro nemáš a studna je hluboká; kde tedy vezmeš tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jákob, který nám tuto studnu dal? Sám z ní pil, stejně jako jeho synové i jeho stáda.“ Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň. Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem, vyvěrajícím k životu věčnému.“

Ta žena mu řekla: „Pane, dej mi té vody, abych už nežíznila a nemusela už sem chodit pro vodu.“ Ježíš jí řekl: „Jdi, zavolej svého muže a přijď sem!“ Žena mu odpověděla: „Nemám muže.“ Nato jí

řekl Ježíš: „Správně jsi odpověděla, že nemáš muže. Vždyť jsi měla pět mužů, a ten, kterého máš nyní, není tvůj muž. To jsi řekla pravdu.“ Žena mu řekla: „Pane, vidím, že jsi prorok. Naši předkové uctívali Boha na této hoře, ale vy říkáte, že místo, na němž má být Bůh uctíván, je v Jeruzalémě!“ Ježíš jí odpoví: „Věř mi, ženo, že přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v Jeruzalémě. Vy uctíváte, co neznáte; my uctíváme, co známe, neboť spása je ze Židů. Ale přichází hodina, ano, již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.“

Žena mu řekla: „Vím, že přichází Mesiáš, zvaný Kristus. Ten až přijde, oznámí nám všecko.“ Ježíš jí řekl: „Já jsem to – ten, který k tobě mluví.“

Vtom přišli jeho učedníci a divili se, že rozmlouvá s ženou. Nikdo však neřekl ‚nač se ptáš?‘ nebo ‚proč s ní mluvíš?‘ Žena tam nechala svůj džbán, odešla do města a řekla lidem: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všecko, co jsem dělala. Není to snad Mesiáš?“

Vyšli tedy z města a šli k němu.

Máme před sebou nesmírně bohatý text, který postupně vede k jádru evangelia. Po vystěhování Izraelců do asyrského zajetí se Samaří zalidnilo různými okolními kmeny a národy. Když se po letech vystěhovalci vracejí, jsou v Samaří běžná jiná náboženství a jiná kultura. Během let dochází k náboženskému synkretismu – míchání různých náboženství. Výsledkem je, že v návaznosti na víru v Hospodina vzniká specifické samařské náboženství, které má svůj vlastní chrám na hoře Garizim. Tam Samařané konali bohoslužby a přinášeli své oběti. Mezi Izraelci a Samařany vniklo napětí, vzájemně se přehlíželi a nekomunikovali spolu, přestože cesta z Judska do Galileje vedla skrze Samaří. Na tuto situaci nepřátelství mezi Židy a Samařany navazuje náš dnešní text o setkání Pána Ježíše se samařskou ženou.

JEŽÍŠ PŘEKRAČUJE KULTURNÍ A NÁBOŽENSKÉ BARIÉRY

Ježíš se svými učedníky putuje z Judska do Galileje, a právě prochází Samaří v blízkosti města Sychar. Podle evangelia byl Ježíš unaven, bylo kolem poledne, patrně velké horko. Ježíš usedl u Jákobovy studně, ale neměl žádnou nádobu na nabrání vody. Ježíš tam byl sám, protože učedníci odešli nakoupit jídlo do města. Tu přichází samařská žena, aby načerpala vodu. Zazní pro ni překvapivá výzva - od Žida směrem k Samařance: „Dej mi napít.“ Není divu, že jsme četli z její strany odpověď plnou údivu: „Jak ty, jako Žid, můžeš chtít ode mne, Samařanky, abych ti dala napít?“ Evangelista Jan upozorňuje, že Židé se totiž se Samařany nestýkají.

Nyní se rozvíjí fascinující rozhovor. Ježíš neříká – to nic, když mám žízeň, tak si klidně nechám nabrat vodu od nečistých Samařanů. Ježíš

odpoví: „Kdybys znala, co dává Bůh, a věděla, kdo ti to říká, abys mu dala napít, požádala bys ty jeho, a on by ti dal vodu živou."

Pán Ježíš této ženě vydává svědectví, a přitom překračuje náboženské a kulturní bariéry. Židé se nestýkali se Samařany, protože by se kulticky znečistili. Také muž se neměl o samotě bavit s ženou a už vůbec s ní hovořit o náboženství. Žena se tehdy měla zeptat doma svého muže, a ne někoho cizího venku. Dále je třeba připomenout, že to byla žena, která byla ve svém městě určitým vyvrhelem. Pro vodu ke studni se chodilo ráno. Ne v pravé poledne, kdy bylo velké vedro. Z toho je možné usuzovat, že tato žena se druhým lidem vyhýbala. Byla morálním vyvrhelem, jak se za chvíli ostatně potvrdí. Ježíš zde překračuje několik významných bariér – rasovou, kulturní, genderovou a morální. V tom je Ježíšova radikalita – překonává tyto bariéry, aby vstoupil do dialogu.

KONFRONTAČNÍ, ALE LASKAVÝ ROZHOVOR

Bylo by málo, kdyby u Jákobovy studně zaznělo: Já nerespektuji žádná pravidla a konvence, a tak se bavím, s kým chci. Nic takového. Pán Ježíš vstupuje do konfrontace, ale dělá to laskavým způsobem.

Žena hned nerozumí a říká (11): „Pane, ani vědro nemáš a studna je hluboká; kde tedy vezmeš tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jákob, který nám tuto studnu dal?" Pán Ježíš převede rozhovor na jinou rovinu a vysvětlí, že nejde o obyčejnou vodu. Té se člověk napije, ale za chvíli má zase žízeň. A zazní vysvětlující slova (14): „Kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit na věky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem vyvěrajícím k životu věčnému."

I přes sucho, které se i v naší zemi v některých letech objevuje, nám uniká hloubka rozhovoru o vodě. Máme doma kohoutek a můžeme si vodu kdykoli natočit. Z Afriky mám před sebou obrázek žen, které chodily třeba několik kilometrů pro vodu. Buď měly nádobu na hlavě, nebo vláčely umělohmotné barely s vodou. Kdo zažil někdy skutečnou, palčivou, nebo dokonce život ohrožující žízeň, tak Ježíšovým slovům porozumí hlouběji. Co zde Ježíš nabízí této ženě vyděděné ze společnosti? Říká ji toto: Mám pro tebe něco po duchovní stránce tak zásadního a nezbytného, jako je voda po stránce tělesné. Bez vody není život možný. Vždyť naše tělo je tvořeno z velké části z vody. Pán Ježíš nenabízí jen momentální záchranu života vodou, ale říká, že voda od něj může člověka naplnit zevnitř tak, že se v něm stává pramenem vyvěrajícím k životu věčnému. Ježíš zde hovoří o uspokojení duše, o úžasném zakotvení života, které činí člověka spokojeným, šťastným.

Milí přátelé, co vás činí skutečně šťastnými a v životě spokojenými? Někteří lidé vidí štěstí ve své rodině, jiní ve svém zaměstnání a zase jiní ve své pracovní kariéře… Jiní mají štěstí v politické svobodě a jiní zase ve svém finančním zabezpečení. Pán Ježíš v tomto textu ukazuje, že nic mimo nás nám nemůže dát skutečné štěstí, skutečnou spokojenost. To důležité musí být v nás, v našem nitru. Nestačí, že se napijeme vody, nestačí, když si v horku umyjeme třeba i obličej. Ježíš samařské ženě nabízí vodu života, po které již nebude žíznit. On dobře ví, s kým mluví. Zazní tam: „Jdi, zvolej svého muže a přijď sem.“ A na odpověď, že nemá muže, se projeví jeho pohled do nitra této ženy (18): „Měla jsi pět mužů a ten, kterého máš, není tvůj muž.“ Ježíš ví, v čem hledala své štěstí.

Všimněme si, jak se z rozhovoru o vodě k uhašení žízně stane rozhovor o vodě, která svlažuje nitro člověka, o vodě, která naplňuje, a dokonce se

stává pramenem, který z člověka vyvěrá. To je voda života, která svlažuje bez ohledu na životní okolnosti. To je voda, kterou nám nikdo nemůže vzít, voda, která se nevyčerpá – voda, kterou je Ježíš Kristus. Tato voda života je Boží dar a ten, kdo tento dar dává, je sám dárcem živé vody. Dává sám sebe.

JAK PŘIJÍMAT A JAK VYDÁVAT VODU ŽIVOTA

Rozhovor u studně má ještě, mohli bychom říct, liturgické pokračování. Žena si vzpomene na své předky, kteří uctívali Boha na hoře Garizim, a domnívá se, že Ježíš ji bude přesvědčovat, že je třeba uctívat Boha v jeruzalémském chrámu. Rozhovor předkládá něco nesmírně důležitého. Pán Ježíš jako Mesiáš zjeví, že „přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře ani v Jeruzalémě." Spása je ze Židů a ta hodina je v Kristu již přítomna. Ti, kteří opravdově Boha ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě.

Někdy si myslíme, že když jsme nešťastní, skleslí, zklamaní, je to tím, že jsme nedosáhli svých cílů, nebylo nám umožněno naplnit vize svého života. Četl jsem svědectví slavného tenisty, který se jmenoval Boris Becker. Prohlásil: „Dvakrát jsem vyhrál Wimbledon, jednou jako nejmladší hráč. Byl jsem bohatý… po materiální stránce jsem měl všechno, co jsem potřeboval… Je to stará písnička filmových a popových hvězd, jež spáchaly sebevraždu. Mají všechno, a přesto jsou velmi nešťastné. Vnitřního klidu jsem nedosáhl." Tolik Boris Becker. Ve skutečnosti trpí stejnými problémy jako jiní lidé. Myslel si, že vyřeší problémy svého života pomocí peněz, sexu, úspěchu a slávy. Toto všechno měl a stejně jeho život nebyl naplněný a žízeň života nebyla uhašena.

Každý člověk musí pro něco žít. Pán Ježíš nás upozorňuje, že jestli nebudeme žít s ním a pro něho, budeme dříve nebo později zklamáni. Můžeme se rozběhnout za různými cíli, ale jejich dosažení nemůže zahnat žízeň života.

Americký spisovatel David Foster Wallace (1962-2008) byl autorem postmoderních románů a učitelem tvůrčího psaní. Pár let před koncem svého života (2005) přednesl na Kenyon College významnou řeč ke studentům. Řekl tehdy:

„Každý uctívá. To jediné, co si můžeme vybrat sami, je předmět uctívání. A nevyhnutelným důvodem, proč si případně vyberete k uctívání určitý typ boha… je ten, že ať už si v podstatě zvolíte cokoli jiného, bude vás to požírat zaživa. Pokud jste ctiteli peněz a věcí, pokud právě ony jsou pro vás zdrojem skutečného smyslu života, nikdy nebudete mít dost, nikdy nebudete mít pocit, že máte dost. To je fakt. Pokud uctíváte své vlastní tělo a krásu a sexuální přitažlivost, vždycky si bude připadat oškliví. A když na vás začne pracovat zub času, zemřete milionkrát, než vás nakonec (vaši milovaní bližní) uloží do země… Pokud jste vyznavači moci, nikdy se nezbavíte pocitů slabosti a obav a budete potřebovat stále více moci nad ostatními, abyste zahnali svůj vlastní strach. Pokud se věnujete uctívání intelektu a chcete být vnímáni jako chytří, bude vás neustále pronásledovat vědomí, že jste hloupí podvodníci a že vám trvale hrozí odhalení. Zamyslete se: Na těchto frontách uctívání není zrádné to, že se za nimi skrývá zlo nebo hřích; jsou záludné, protože jsou nevědomé. Jsou vaším standardním nastavením.“

Tolik spisovatel Wallace, který nebyl nábožensky založeným člověkem. Velmi dobře pro studenty vystihl problém zakotvení lidského živo-

ta. Můžete uctívat cokoliv si vyberete, ale bude vás to požírat zaživa, zevnitř. Ježíš nabízí skutečnou vodu života. Chce přebývat v lidském nitru svým svatým Duchem. Však voda je v Písmu symbolem Ducha svatého. A Ježíš křtí Duchem svatým. A tento Boží duch přináší odstranění žízně a naplnění vnitřního života.

Obraz pramene, který vyvěrá k životu věčnému v nitru člověka, představuje nové narození. Je to obraz jakéhosi nevyčerpatelného vnitřního zdroje, ze kterého je možné hasit žízeň života. Už není třeba nikam vycházet a experimentovat s riskantními věcmi. Duch svatý je vnitřním zdrojem a tento Duch se v člověku stává pramenem, ze kterého vyvěrá (doslova vyskakuje - allomai) ven. Milí přátelé, je důležité si ujasnit, čemu se v životě klaníme, co adorujeme, co uctíváme. Křesťan – kristovec skutečné naplnění zažívá v bohoslužbě církve i v bohoslužbě všedního života. Už nejde o místo, nejde o nejrůznější tradice a pojetí. Jde o uctívání Ježíše Krista. On přebírá podle J 1,51 funkci místa a domu Božího a v něm Bůh přebývá mezi námi. Ti, kteří Boha opravdově ctí, uctívají ho v Duchu a v pravdě. V Duchu svatém, ve kterém Ježíš Kristus chce přebývat v našem nitru a zavlažovat náš život. Duch a pravda. Duch svatý a ten, který řekl: „Já jsem ta pravda.“

Jsme na cestě, zápasíme s okolnostmi a často i sami se sebou. Přesto je možné mít v srdci Krista – nosit Krista, jak jsme celý tento cyklus nazvali. A je možné prožívat obnovu z Ducha svatého, kterého jsme přijali do svých životů. Je možné být pramenem naděje a požehnání.

Petr Luhan
17. října

Vikář Sboru Církve bratrské
v Čelákovicích

Rozhovor s Nikodémem

Jan 3,1-7

Mezi farizeji byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. Ten přišel k Ježíšovi v noci a řekl mu: „Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním.“ Ježíš mu odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“

Nikodém mu řekl: „Jak se může člověk narodit, když je už starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.“

Ježíš odpověděl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu.“

Dnes se budeme zabývat setkáním Ježíše s farizeem jménem Nikodém. Dovolte mi na úvod říct něco málo o tom, kdo to vlastně byli farizeové. My už jsme z našich shromážděních tak nějak navyklí na farizee koukat jako na negativní postavy (většinou s nimi měl Ježíš nějaký spor), ale chtěl bych, abychom si uvědomili, že učení farizeů zdůrazňuje, že smyslem lidského života je plnění všech ustanovení zákona (tedy nic špatného).

Farizeové byli tedy učitelé, kteří chtěli zvládnout text i učení Zákona do nejmenšího detailu. Uvědomuji si, že i my máme mezi sebou takové „písmáky“. Jsou to lidé zapálení pro Písmo, pro Boží řády, lidé, kteří pevně stojí na své víře a správné věrouce. A to je velmi pozitivní. Díky Pánu Bohu za ně.

Pojďme ale k našemu textu. Máme před sebou příběh pozoruhodného setkání. Setkání, které hned od začátku je zvláštní. Je zvláštní tím, kdy se událo. Nikodém přichází za Ježíšem v noci. To není úplně standardní čas na rozhovor. A tak je čtenářům od začátku jasné, že Nikodém přišel za Ježíšem tajně. Bál se, aby ho ostatní farizeové neviděli.

KDO JE NIKODÉM?

První verš nám prozrazuje, že Nikodém byl Žid. A to ne ledajaký Žid. Doslova bychom mohli číst, že to byl přední muž mezi Židy, člen Sanhedrinu, tedy židovské rady. Byl to jeden z předních mužů tehdejší židovské náboženské elity. (Něco jako pro nás člen ekumenické rady církví, předseda RCB, nebo ředitel ETS.) Byl to pravděpodobně velmi poctivý muž, muž, kterého přitahoval Ježíšův charakter a učení, ale bál se, že by se o jeho zájmu mohli dozvědět ostatní farizeové.

Tento farizeus se tedy ocitá v nelehké situaci. Rozpoznává v Ježíši něco doslova božského a chce se o jeho učení dozvědět mnohem více. Netroufá si ale ptát se veřejně, protože Ježíš překračuje mnoho židovských tradic a ustanovení, které by on jako přední představitel židovské rady měl jasně chránit.

Mezi farizei byl v té době ohledně Ježíše velký konflikt a Nikodémovi bylo jasné, že osoba Ježíše vyvolává velké emoce. Proto za ním přichází v noci a říká mu zajímavou věc (druhý verš): *„Mistře, víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním.“* Nikodém tedy říká: „Ano, my farizeové víme, že jsi přišel od Boha, tvoje mocné činy a znamení to jasně deklarují.“ Hluší slyší, slepí vidí, chromí chodí, možná více než kdokoliv jiný farizeové (písmáci Ježíšovi doby) vědí, že Ježíš přišel od Boha.

Přemýšleli jste někdy nad tím, co asi Nikodém Ježíši chtěl říct? Na co se ho vlastně přišel zeptat? S čím Nikodém přicházel do toho nočního rozhovoru? V Bibli o tom nemáme nic napsáno (protože na jeho otázky se vlastně nedostalo), ale já jsem přesvědčený, že celou řadu otázek měl Nikodém připravených. Byl to učený člověk, zvyklý vést rozhovory. Měl tedy určitě připravenou nějakou tu agendu.

Začal ale tímto opatrným, možná trochu zdvořilostním vyjádřením: „Víme, že jsi přišel od Boha.“ Množné číslo ukazuje, že se nejednalo o nějaké osobní vyznání, ale spíše o projev úcty. Vstřícný krok k usmíření mezi farizei a Ježíšem. A možná očekával, že Ježíš na úvod začne také nějakou zdvořilostní a uchu lahodící frází. Dovedu si představit, že očekával něco ve smyslu: „I já jsem rád, mistře Nikodéme,

že sis na mě udělal čas a můžeme spolu pohovořit o rozdílech v našich názorech a postojích.“

PŘEKVAPIVÁ ODPOVĚĎ

Ježíš ale reaguje naprosto jinak, reaguje striktně osobně a jde přímo k tomu, co farizeus Nikodém potřebuje slyšet. *„Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“* Jinými slovy: „Jestliže se nenarodíš znovu, nepomůže ti, že jsi člen židovské rady, ani to, že znáš Písma v podstatě nazpaměť. Kdo se nenarodí znovu, nemůže spatřit království Boží.“ Nikodém na to reaguje pro nás naprosto logicky: *„Jak se může člověk narodit, když je už starý? Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.“*

Jak to tedy Ježíš myslel? Jak se můžeme znovu narodit? Klíč k této celé otázce přináší předchozí verš. *„Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“* V některých českých překladech je u tohoto verše poznámka pod čarou, že se to dá přeložit také jako: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo *shůry*, nemůže spatřit království Boží.“ V originálním jazyce, v řečtině, existuje jedno slovo (anóthen), které má dva významy. Jeden je znovu a druhý shůry.

Ježíš tedy dost možná říkal: „Nenarodí-li se kdo shůry, nemůže spatřit království Boží.“ Farizeus ale slyšel: „Nenarodí-li se kdo znovu.“ A proto celkem logicky namítá, že je to nesmysl. „Člověk nemůže znovu vstoupit do života své matky a znovu se narodit.“ A proto Ježíš přichází s vysvětlením. Říká v podstatě to samé, ale bez použití toho možná zrádného, dvou významového slova: *„Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo*

z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch.“

Ježíš je k Nikodémovi naprosto upřímný až přímočarý. Neschovává se za květnaté fráze a líbivá slova. Naopak, pokud znovu pozorujeme ten text, až nás zaráží, kolik jasných tvrzení tam zazní. Dvakrát tam zazní, že kdo se nenarodí shůry (respektive z vody a z Ducha), NEMŮŽE spatřit království Boží. Je to vyloučené! Pro Ježíše je to logický nesmysl. Prostě nejde to! Stejně jako starý člověk se nemůže vrátit do těla své matky, nemůže spatřit Boží království ten, který se nenarodí shůry.

A pokud bychom si chtěli (my nebo farizeové) namluvit, že Ježíš to svoje ostré tvrzení možná zas až tak ostře nemyslel, že třeba stačí se k sobě hezky chovat, dělat lidem dobro, Ježíš to Nikodémovi v závěru oddílu ještě ostřeji zopakuje: *„Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu.“* Musíte? Není to trochu silné slovo? V celé Bibli je tak silné slovo použito jen 13x, v Novém zákoně 3x a jen na tomto místě zní slovo MUSÍTE z Ježíšových úst. Musíte se narodit znovu.

CO JE ZNOVUZROZENÍ

V dnešní době na to nejsme zvyklí, že by nám někdo říkal, co musíme a nemůžeme. Asi i Nikodém a celá židovská rada na tom byli podobně. Ani oni nebyli zvyklí na to, že by jim někdo říkal takhle na přímo, co musí. A přesto Ježíš říká: „Nediv se, že jsem ti řekl: MUSÍTE se narodit znovu.“

Zrození je něco, co nás převyšuje. Je to zázrak, který se jen těžko dá popsat slovy, ale přitom je to něco naprosto přirozeného. Nejde to ji-

nak. Porod patří neoddělitelně k životu. Každý, kdo žije tady na té zemi, se musel narodit. Stejně tak Ježíš říká: „Každý, kdo chce žít v Božím království, MUSÍ se znovu narodit, narodit shůry.“ Je to něco naprosto přirozeného. Ale je to neméně silný zázrak. Osobně jsem měl tu výsadu být dvakrát u porodu a párkrát u toho, když se někdo znovu narodil. Pocity jsou velmi podobné. Porod může být velmi bolestivý, ale radost z narození nového života je ohromná. I narození se shůry je tedy zázrak, dar Boží, a stejně tak je to něco naprosto přirozeného.

Pokud si čteme dál, rozhovor Nikodéma s Ježíšem ještě chvilku pokračuje. Já ho tady záměrně nebudu číst celý. Jen pro zajímavost zmíním, že je to ten samý rozhovor, kde Ježíš pronesl známý verš Jan 3,16. A právě pomocí tohoto verše vysvětluje Nikodémovi, jak se to může stát: *„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.“* Tenhle verš nám říká, že Ježíš na sebe na kříži vzal porodní bolesti našeho znovuzrození.

Další zajímavostí na rozhovoru Ježíše s Nikodémem je, že rozhovor nemá žádný konec. Nemáme napsáno, kdy a s čím Nikodém odešel. Nemáme tady na tom místě explicitně napsáno, že by Nikodém uvěřil, že by se (slovy toho textu) znovu narodil. Jedno ale z Bible víme jistě. Rozhovor s Ježíšem byl pro Nikodéma naprosto zásadní. Nikodém se totiž v Janově evangeliu objevuje ještě dvakrát.

První místo je v 7. kapitole, kde velekněží a farizeové chtějí Ježíše odsoudit. Čteme tam: Jeden z nich, Nikodém, který za Ježíšem již předtím přišel, jim řekl: *„Odsoudí náš zákon někoho, aniž ho napřed vyslechne a zjistí,*

čeho se dopustil?“ Řekli mu: „Nejsi také ty z Galileje? Hledej v Písmu a uvidíš, že z Galileje prorok nepovstane!“ Vidíme, že ten Nikodém, který se natolik bál být viděn s Ježíšem, že za ním přišel v noci, ten samý Nikodém nebojácně povstane uprostřed jednání židovské rady a Ježíšovi dělá advokáta.

O druhé zmínce se dočteme na konci Janova evangelia v 19. kapitole. V době, kdy Ježíš byl ukřižován a mnozí jeho učedníci se rozprchli, čteme, že: *Přišel také Nikodém, který kdysi navštívil Ježíše v noci, a přinesl asi sto liber směsi myrhy a aloe. Vzali Ježíšovo tělo a zabalili je s těmi vonnými látkami do lněných pláten, jak je to u Židů při pohřbu zvykem.* Pokud se v té první situaci Nikodém opatrně pouští do obhajoby Ježíše, teď se veřejně staví mezi těch pár, kteří s Ježíšem zůstali až do konce. Mezi Jeho nejbližší.

CO TO ZNAMENÁ PRO NÁS

Jestliže jsme tedy na začátku mluvili o Nikodémovi jako o někom, kdo se bál, co si o něm kdo bude myslet, pokud se setká s Ježíšem… pak musíme říct, že setkání s Ježíšem z něj udělalo jednoho z jeho nejodvážnějších následovníků. To je pozoruhodná změna, která u Nikodéma nastala. Nastala jako následek setkání s Ježíšem.

My žijeme o dva tisíce let dále, ale ty otázky jsou stále stejné. Jde nám o to, co si budou myslet lidi, když nás potkají s Ježíšem? Myslíme si, že si Boží království můžeme nějakým způsobem zasloužit? Pokud ano, i pro nás platí přímočará Ježíšova výzva: „Musíte se znovu narodit.“ Apoštol Pavel k tomu píše Timoteovi: *On nás zachránil ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování; zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého.*

Možná tu dnes sedí někdo, kdo se s Ježíšem osobně ještě nesetkal, a tak je pro něj tahle informace životně důležitá. Existuje něco jako vztah s Bohem, a jen díky tomu je možné se narodit znovu. Je to nový duchovní život. Nová dimenze života. *Neboť Bůh tak milovat svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.*

Předpokládám ale, že většinou tu sedí lidé, kteří jsou v církvi dlouhá léta, mnozí jsou nebo byli nějakým způsobem zapojeni do služby. Dalo by se říct, že jsou „předními muži v církvi". Právě o takových ale Ježíš mluvil, když říkal: „Musíte se znovu narodit. Co se narodilo z těla je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch!" Když pozoruju sám sebe, náš sbor v Čelákovicích (teď týden váš sbor tady na Smíchově), naši církev, myslím, že je to slovo, které opravdu potřebujeme slyšet.

Kolikrát se nám stává, že sloužíme Pánu Bohu, ale po nějaké době zjistíme, že to děláme jenom ze své vlastní síly. Chodíme do shromáždění, ale jenom ze zvyku. Na různých místech sdílíme evangelium v besídce, dorostu, mládeži, ale vlastně jen z pocitu zodpovědnosti. I pro nás, „přední muže a ženy ve službě", platí: „MUSÍTE SE ZNOVU NARODIT!" A platí to i pro ty z nás, kteří se už léta, třeba desítky let, počítáme za znovuzrozené křesťany. I my potřebujeme duchovní obnovu, i pro nás platí, že si musíme zas a znovu uvědomit, že jsme se narodili znovu, shůry, skrze Ducha svatého. Abychom skutečně každý den žili z moci Ducha svatého, a ne ze své vlastní síly.

Jak už jsem říkal, nemáme to v Bibli doslovně napsané, ale jsem přesvědčený, že Nikodém se setkal s Ježíšem a uvěřil v jeho moc a jeho jméno. My jsme zváni k tomu samému.

ZÁVĚR

Na závěr bych chtěl přečíst několik veršů z 1. kapitoly Janova evangelia, kde je to všechno tak trochu shrnuto. Problém farizeů, problém možná některých z nás, ale naděje pro Nikodéma, a naděje pro všechny nás. O Ježíši Kristu se tam píše: *Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi. Ti se nenarodili, jen jako se rodí lidé, jako děti pozemských otců, nýbrž narodili se z Boha.*

Bratři a sestry, milí přátelé, pokud se narodíme znovu, shůry, stáváme se Božími dětmi a máme MOC Božích dětí. Už nemusíme živořit z vlastních sil. A tak bych chtěl dnešní slovo zakončit tou Ježíšovou výzvou: „MUSÍTE SE ZNOVU NARODIT!!!!“ A řekl jsem to špatně, „MUSÍME SE ZNOVU NARODIT – VČETNĚ MĚ“. Musíme se znovu narodit jako jednotlivci, jako skupiny (dorost, mládež, senioři, staršovstvo), jako jednotlivá společenství Církve bratrské. Musíme se znovu narodit.

Kéž nám k tomu dá Pán Bůh odvahu a je nám posilou na cestě. Amen.

Jan Macek
24. října

Kazatel Sboru Církve bratrské v Praze 2
na Vinohradech

Truchlící sestry

Jan 11,17–36

Když Ježíš přišel, shledal, že Lazar je již čtyři dny v hrobě. Betanie byla blízko Jeruzaléma, necelou hodinu cesty, a mnozí z Židů přišli k Marii a Martě, aby je potěšili v jejich zármutku nad jejich bratrem.

Když Marta uslyšela, že Ježíš přichází, šla mu naproti. Marie zůstala doma. Marta řekla Ježíšovi: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel. Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá.“ Ježíš jí řekl: „Tvůj bratr vstane.“ Řekla mu Marta: „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“ Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ Řekla mu: „Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět.“

S těmi slovy odešla, zavolala svou sestru Marii stranou a řekla jí: „Je tu Mistr a volá tě.“ Jak to Marie uslyšela, rychle vstala a šla k němu. Ježíš totiž ještě nedošel do vesnice a byl na tom místě, kde se s ním Marta setkala. Když viděli Židé, kteří byli s Marií v domě a těšili ji, že rychle vstala a vyšla, šli za ní; domnívali se, že jde k hrobu, aby se tam vyplakala.

Jakmile Marie přišla tam, kde byl Ježíš, a spatřila ho, padla mu k nohám a řekla: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel.“ Když Ježíš viděl, jak pláče a jak pláčou i Židé, kteří přišli s ní, v Duchu se rozhorlil a vzrušen řekl: „Kam jste ho položili?“ Řekli mu: „Pane, pojď se podívat!“ Ježíšovi vstoupily do očí slzy. Židé říkali: „Hle, jak jej miloval!“

V lidském životě je mnoho nemocí a různých bolestí. Bolest ztráty v rodině prožily i Marta a Marie. Často povíme jako Marta, že se Ježíš opozdil a nepřišel včas. Ježíš nejdříve truchlí nad zemřelým Lazarem s ní. Teprve později sdělí největší poselství lidských dějin: „Já jsem vzkříšení i život." Ježíš sám přichází, aby hledal a aby vnesl do smrti život.

UVEDENÍ

Nemoc a smrt jsou nevyhnutelnou součástí života a pojí se s mnohou bolestí. Nejen nemocný, ale také jeho okolí, prožívá nejistotu, úzkost a strach z budoucnosti, nese tíhu rozhodnutí ohledně léčby, často s nejistým výsledkem. Zápasí v sobě s pocity marnosti, zmatku, někdy se brání apatii a touze uniknout z reality. Je náročné vyrovnat se s tak těžkou životní situací. Když nemoc skončí tragicky, přichází po smrti nemocného smutek, bolest, hořkost, výčitky i pocity viny, vztek, zmatek, deprese. Truchlící projde řadou fází a širokou škálou emocí, než konečně může přijmout ztrátu blízkého a získá sílu pro novou cestu.

To je obecně řečeno. Myslím, že všichni jsme si při čtení dnešního evangelia vybavili své vlastní ztráty a své vlastní bolesti. Tak jako Martě a Marii nezemřel nějaký obecný člověk, ale jejich milovaný bratr a opora rodiny. Židy opustil ne neznámý muž, ale dobrý soused Lazar, kterého pravidelně potkávali na ulici, snad si společně vypomáhali v práci, obchodovali spolu nebo se večer sešli a vyprávěli si v přátelské atmosféře historky z prožitého dne. Opustil je bratr ve víře, člen společenství, který měl v chrámu své pevné místo ve třetí lavici u okna a zpíval hlasitě a falešně, zato s chutí a radostně. Nesl je celý život na modlitbách a oni nesli jeho. Také Ježíšovi zemřel přítel, kterého miloval, a stejně mu byly blízké i jeho sestry (J 11,5).

Proto za nimi čtvrtý den po Lazarově pohřbu přišel, aby je potěšil v jejich smutku, vyslechl je a sdílel s nimi jejich ztrátu. Přišel také, aby jim přinesl naději věčného života, když na znamení všem svědkům vzkřísil Lazara z fyzické smrti, aby se ukázala moc Boží, a aby odhalil, kým on sám je, když je vyzval k víře, že právě a jedině v něm už je nový věčný život přítomný.

PROJITÍ TEXTEM

Ježíš tedy přichází do atmosféry smutku a zklamání. Pro dnešní kázání byla z celé dlouhé kapitoly o vzkříšení Lazara vybrána jen malá část, Ježíšova dvě setkání s Martou a Marií. Obě ženy vyjadřují svůj zármutek. Obě Ježíše oslovují stejnou větou, kterou vyjadřují svůj zmatek, a Ježíš na každou reaguje jiným způsobem, podle osobní potřeby každé z nich.

Nejprve vychází Ježíši vstříc činorodá Marta – tak ji známe i z dřívějších epizod. Praktická žena, která se postará o hosty. Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel, začíná výčitkou. Ježíš přece uzdravil tolik nemocných. Jistě mohl přijít včas a uzdravit i Lazara. Marta zná Ježíšovu moc. Proč se nedostala Lazarovi? Vždyť pro něj posílaly. Výčitka v sobě nese i obvinění.

A také otázku, kterou dobře známe v našem truchlení i modlitbách za uzdravení či změnu situace. Proč nevidíme Boží jasný zásah? Proč se nezastane těch, které miluje? Proč se zdravotní stav horší a doktoři se vyhýbají rozhovorům? Marta nemohla tušit, že Ježíš má běh událostí pod kontrolou: „Ta nemoc není k smrti, ale ke slávě Boží, aby Syn Boží byl skrze ni oslaven," řekl Ježíš dříve svým učedníkům, když mu prve vyří-

dili vzkaz od dvou sester. Velký příběh, jehož je Marta i Lazarova smrt součástí, pochopí až později.

Přestože nemůže tušit konec událostí, Marta vyzná: „Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá.“ Navzdory smrti svého bratra, navzdory Ježíšově nečinnosti, navzdory zlému konci, navzdory konci, který si nikdo nepřál, navzdory tragédii, pocitu nespravedlnosti Marta vyznala svou víru a důvěru v Ježíše. Stále v něm měla naději. Byla otevřená jeho jednání. Konec bratra ještě nebyl konec všeho.

Na její zůstávající důvěru Ježíš navázal. „Tvůj bratr vstane.“ Jednalo se o tehdy běžné vyjádření účasti. Šlo o povzbuzení mezi Židy farizejské větve, kteří věřili ve vzkříšení na konci času. Marta je tak také přijala, jako vyjádření soustrasti, útěchu od mistra. Nemohla vědět, kam Ježíš míří. Dnes bychom radili k velké opatrnosti, těšit druhého očekáváním vzkříšení může narazit na tvrdou zeď – zvlášť po návalu výčitek na Boží hlavu. Může působit jako levná útěcha. Srdce člověka musí k takovému vyznání dospět. Marta ale připravena byla. Věřila Ježíšovi, věřila i ve vzkříšení. Chtěla od něj přijmout povzbuzení.

Ježíš ji tím směrem také posouvá. Jako by se jednalo o rovnici. Dej si dvě a dvě dohromady, Marto. „Věříš, že Bůh mi dá, cokoliv požádám“ plus „věříš v život věčný“ se rovná: Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře na věky! Ježíš svůj výrok, že Lazar vstane, nemyslel jen jako konvenční frázi, ani jako levnou útěchu s odsunutím problému na konec času. Ježíš přináší skutečnou útěchu a skutečné řešení. Vysvobození od smrti stojí, Marto, přímo před tebou. Ježíš je vzkříšení a život celou svou existencí. Takový

je jeho směr, vydat se cestou kříže, aby vydobyl odpuštění hříchů a ve vzkříšení o Velikonoční neděli přinesl všem lidem naději věčného života. Ježíš je zdroj a počátek. Být bez něj znamená být ve smrti. Víra v něj od smrti osvobozuje. V Kristu je nový život již přítomný a vírou je možné do něj již dnes vstoupit. Věříš tomu? ptá se Ježíš Marty a ptá se i nás…

Marta odpověděla vyznáním víry: „Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět!“ Jak odpovíte vy?

Marta dostala od Ježíše ujištění a povzbuzení ve víře, aby svůj život vložila znovu do rukou Ježíše Krista. Nezůstala na původní výčitce, nezanevřela na Boha. Ale Kristovou uklidňující přítomností, jeho zřejmou láskou k ní i k Lazarovi, ale i jeho slovy se jím nechala postupně přivést k důvěře. Obnovila své vyznání a čekala na jeho nové jednání.

Marie (posouváme se k druhému setkání) u jeho nohou vznesla jen první výčitku: Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel. Nic víc. Ticho. Nenacházíme u ní naději. Ještě se nedívá do budoucnosti. Ještě nesebrala sílu k důvěře jako její sestra. Je stále uzavřená v zármutku ze ztráty svého bratra. Ježíš jí nic nevyčítá. Jako pravý pastýř jí dopřává čas, který pro své truchlení potřebuje. Zůstává s ní a sdílí její bolest.

V Duchu se rozhorlil, píše evangelista. Vykladači zdůrazňují, že jde spíš o rozhněvání. Ježíš Kristus tu stojí tváří v tvář bolesti a je naplněn hněvem. Ne snad vůči lidem a jejich nevíře. Ježíšův hněv je hněv nad porušeností světa, nad hříchem, nad zlem a zoufalostí smrti. Světa, kde umírají blízcí lidé. Světa, kde smrt má poslední slovo, světa, kde chybí naděje. Kde chybí síla a moc, která by smrt přemohla.

V tu chvíli vytyčí směr cesty: Kam jste ho položili? Ježíš převezme iniciativu. Bylo by příliš rychlé a unáhlené zde říci, že Ježíš odchází prokázat svou moc Božího Syna, soustředit se na zázračnost situace. Nepřehlédněme důležitou větu. Ježíš se vydává k hrobu se slzami v očích. Hle, jak jej miloval! Motivem Ježíšovy cesty je láska. Jeho osobní vztah k Lazarovi, který musel zemřít kvůli hříchu světa. Jeho láskyplný soucit s Lazarovými sestrami i truchlícími sousedy. Ježíš Kristus se vydal k hrobu porazit smrt, neboť tak miloval Lazara.

JEŽÍŠ JAKO PASTÝŘ A JEŽÍŠ JAKO MESIÁŠ

Když se dívám na dnešní evangelijní čtení, vidím Ježíše ve dvou rolích, které spolu úzce souvisí. Ježíše jako pastýře a Ježíše jako Mesiáše.

Nejprve k té první. Ježíš v celé situaci jedná velmi citlivě. Má pochopení pro lidskou bolest a pláč, jejich ztrátu a zoufalství. Svá slova i jednání přizpůsobuje konkrétní potřebě každé z žen. Nesoudí je, nemravní je, nekádruje jejich víru. Ale přiměřeně je doprovází, v tom okamžiku, kde jsou na své cestě. Je vedle nich, sdílí s nimi jejich tíhu a trpělivě snáší i jejich výčitku. Má s nimi soucit. Čeká, až uzraje čas, aby je posunul vhodným způsobem dál na jejich cestě víry. A především je miluje. Proto s nimi jedná tak laskavě. Nechce je zneužít, nejde mu o vlastní zájmy. Jde mu o ně. Jde mu o člověka.

Z toho smíme přijmout povzbuzení. Je v pořádku truchlit, plakat, být zoufalý, dokonce i přednášet v modlitbách Bohu své výčitky. Není to tak, že by křesťané měli být navzdory bolesti za každou cenu radostní z naděje věčného života. Ano, naše naděje je jistě velkou posilou a zdrojem, nad ztrátou blízkého je ale přirozené truchlit.

A smí nám být v těžkých dobách povzbuzením vědomí, že Ježíš je s námi, že mu patříme. Že patříme Ježíši Kristu, Božímu Synu a dárci života. On má poslední slovo. Ne nemoc a smrt. A my smíme vědět, že vychází k nám, cítí s námi a dá nám čas, který potřebujeme. Než nás vyzve k další cestě otázkou: Věříš?

To už se přeléváme do druhé Ježíšovy role v dnešním příběhu, ale nejen v něm, i v příběhu našich životů. Ježíš jako Mesiáš. Vzkříšení Lazara bylo podle Janova vyprávění paradoxně poslední kapkou, která podepsala ortel nad Ježíšem. Někteří Židé se vyděsili jeho moci. A tak vzkříšení člověka vedlo ke smrti na kříži, ale také vzkříšení.

Z dnešního textu můžeme vyčíst, že Ježíš kráčel na kříž, protože nemohl být lhostejný utrpení světa. V Duchu se hněval nad jeho stavem, nad porušeností hříchem, bolestí, smrtí a nemocemi. Nebyl to ale hněv, který by vedl k zatracení člověka, ale k jeho záchraně!

Můžeme vyčíst, že Ježíš šel na kříž, protože miloval a miluje člověka. Každého z nás. Každého osobně. Takového, jaký je. A také navzdory naší hříšnosti i v naší slabosti. Díky Bohu!

On je vzkříšení a život! Svá slova potvrdil jak vzkříšením Lazara, tak především zmrtvých-vstáním o Velikonocích. Ta slova platí pro živé i mrtvé – fyzicky. Nově totiž definují, kdo je živý a kdo mrtvý – duchovně. V ukřižování a vzkříšení Krista začíná radikálně nový život, zlo a hřích jsou poraženy. Kdo věří Ježíši, získává tento nový život. Život, jehož Pánem je Ježíš Kristus. Život vedený láskou k bližnímu a život, který se staví na odpor zlu a hříchu. Pro živé platí, že on je vzkříšení a život

– protože už nyní můžeme zakoušet střípky Božího království, právě ve skutcích lásky a v bojích za spravedlnost už nyní můžeme zakoušet věčný život v Kristu. A platí to i pro ty, kdo jsou na cestě ke smrti a ve smrti – On je vzkříšení a život – a my máme pevnou naději věčného života. I smrt má Bůh plně pod kontrolou. Nevyhneme se jí, ale Kristus jí prošel před námi. A prochází jí s námi. I s našimi blízkými.

ZÁVĚR

Při psaní kázání jsem měl před očima jeden manželský pár, oba manželé již pokročilého věku. On těžce nemocný. Při jedné společné chvíli nad textem o vyvedení z Egypta do zaslíbené země ho vztáhli do své situace a sami od sebe se rozhovořili o jejich odcházení do Božího království. Obdivoval jsem, jaký pokoj stále znovu a znovu nalézali ve víře v Krista, navzdory tíživé atmosféře nemoci a důvodům k zoufalství, kterých měli dost a dost. Kolik síly a povzbuzení čerpali z víry do zápasů s nemocí a dalších rodinných strastí, jak je neslo vědomí, že odchází ke svému Pánu, kterému patří a který stojí i nad smrtí. Díky víře v Krista odcházeli ze světa smíření. Umožnilo jim to spolu o smrti mluvit, připravit se a rozloučit se. Díky nim jsem si uvědomil sílu naší křesťanské naděje. Naší naděje v Ježíši Kristu, který je vzkříšení a život!

A domů nás vyšlu s Ježíšovou otázkou: *Věříš tomu?*

Pavel Černý
7. listopadu

Administrátor sboru Církve bratrské na Smíchově,
emeritní předseda Rady CB

Obhájce a pomocník učedníků

J 14,16-20.25-27

Ježíš řekl: ... já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi navěky – Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout, poněvadž ho nevidí ani nezná. Vy jej znáte, neboť s vámi zůstává a ve vás bude. Nezanechám vás osiřelé, přijdu k vám. Ještě malou chvíli a svět mne už neuzří, vy však mě uzříte, poněvadž já jsem živ a také vy budete živi. V onen den poznáte, že já jsem ve svém Otci, vy ve mně a já ve vás.

Toto vám pravím, dokud jsem s vámi. Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všecko, co jsem vám řekl. Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se srdce vaše nechvěje a neděsí!

Stalo se vám někdy, že k vám přišel na návštěvu Ježíš? Mně se to stalo vícekrát. Vzpomínám na chvíle ve svém životě, kdy jsem byl na křižovatce a nevěděl jsem kudy vykročit. A najednou přišel Ježíš, a to nejen skrze studium Božího slova, ale také prostřednictvím křesťana, který mi do života něco pověděl a já jsem poznal, že v něm, skrze jeho ústa, Ježíš promluvil. Někdy bývá těžké to popsat, ale jsou chvíle, kdy prožijete, že Pán Ježíš přišel. Najednou se něco v životě vyjasní, něco se před vámi otevře a prožijete, že toto slovo, tento čin není jen lidským projevem, ale stojí za tím Ježíš.

U nás doma se schází skupinka ke studiu Písma a k modlitbám. Bývá nás tak kolem deseti. Nedávno jednomu mladému bratrovi z této naší skupinky zjistili nádor v hlavě a on musel před 14 dny na závažnou operaci. Předtím nám všechno kolem své nemoci popsal a my jsme se za něj začali modlit. Pán Bůh mu dal neuvěřitelný pokoj. Šel na tuto operaci velmi pokojně. Projevilo se v něm přebývání Pána Ježíše. A deset dní po operaci, minulý týden, se ke skupince připojil po internetu. Děkoval Pánu Bohu za dobrý průběh, skupince za modlitby a byl plný vděčnosti a radosti. Pán Ježíš se nejednou projeví v nemocných, opuštěných, slabých. V nesnadných situacích bývá Ježíšova přítomnost v člověku více viditelná, než když je člověk sebevědomý, cítí se silný a sebejistý. Však Ježíš nepřišel pro spravedlivé, ale pro hříšníky, pro nemocné a různými způsoby zápasící. Ale pojďme ke svému textu, který nám to alespoň částečně objasní.

BENEFIT JEŽÍŠOVA NANEBEVSTOUPENÍ

V přečteném oddíle Pán Ježíš vysvětluje, proč bude jeho odchod ziskem. Učedníci by si ho nejraději ponechali mezi sebou. Ale Pán Ježíš přišel

i pro další lidi, a proto nyní odejde k Otci. Předpoví ale něco úžasného. Jeho odchod nebude pro lidi ztrátou, ale naopak ziskem. Bude zde velký benefit Ježíšova odchodu. Učedníci se nestanou sirotky, ale přijmou dar Ducha svatého. A v Duchu svatém budou spojeni s Ježíšem. Duch svatý nebude již působit jen na jednom místě, ale bude působit všude tam, kde se mu otevřou lidská srdce.

Ježíš požádá svého Otce a On dá jiného Přímluvce a Utěšitele – Ducha svatého. A to se také splnilo. O Letnicích byla shromážděná církev zaplavena Duchem svatým a pomazána ke svěřenému poslání.

JÁ V OTCI, VY VE MNĚ A JÁ VE VÁS

Seslání Ducha svatého mělo velké důsledky pro církev i pro každého jednotlivého křesťana. Ježíš to předpověděl (20): „V onen den poznáte, že já jsem ve svém Otci, vy ve mně a já ve vás.“

Pán Ježíš Kristus byl pevně spojen se svým nebeským Otcem. Tak pevně, že mohl povědět: Já a Otec jedno jsme. V tom je jedinečnost křesťanské víry. Boží synovství nenarušuje monoteismus. Věříme v jednoho Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Jeden Bůh, jeden Pán, a přece je zde Ježíš, který je s nebeským Otcem jedno. To se dá ještě celkem dobře pochopit, že Ježíš je zakotven ve svém Otci. On ale pokračuje. Jednou poznáte, že vy jste ve mně a já ve vás. To už je těžší pochopit a vysvětlit. Možná se to vysvětlit ani nedá.

Boží milost v Kristu je pro všechny. V přístupu k Mesiáši nejsou rozdíly mezi židy a pohany. Nejsou ani různé kategorie, kasty, nejsou různé míry

zasvěcení.... Pro každého je nyní možné přijmout Krista a jeho spasitelné dílo a stát se následovníkem Krista a jeho služebníkem.

Jestliže Pán Ježíš je ve svém Otci, pak my smíme být zakotveni v něm. Křesťan je ten, kdo je v Kristu, kdo Krista vyznává a kdo je v Krista pokřtěn. Být v Kristu – co všechno si pod tím představit? Znamená to Kristu věřit, Krista milovat, Krista poslouchat, v Kristu mít základ a cíl svého života. To také znamená, že nás jednou nepřekvapí konec našeho života. Vždyť jsme v Kristu a v Kristu také zůstaneme i po své smrti. Apoštol Pavel sám se také někdy podepisuje jako ten, kdo je v Kristu. Na více místech apoštol popisuje křesťana jako toho, kdo je v Kristu. Někdy to poznáme, že druhý člověk je zakotven v Kristu. Vidíme ovoce jeho života, vidíme jeho moudrost, prožíváme jeho lásku.

Být v Kristu, to je velké tajemství. A ve 20. verši je k tomu ještě přidáno, že Kristus je v nás. Když hovoříme o Kristově díle, zpravidla myslíme na to, co Pán Ježíš pro nás vykonal. Říkáme, že věříme v Krista, že Kristus zemřel pro nás a za naše hříchy, že nás Kristus předchází.... Zde je ale skutečně napsáno, co Ježíš řekl: Vy ve mně a já ve vás.

Uvědomili jste si to někdy? Kristus je ve věřícím člověku. Kristus přebývá ve věřících. V těchto slovech je obsažena celá základní esence křesťanské víry. Křesťan je člověk, v němž přebývá Kristus.

(Př. Pravoslavná teologie – theosis). Idea Božího přebývání v člověku je u církevních otců oscilací mezi myšlenkou naprosté nedosažitelnosti a nepoznatelnosti Boží podstaty a myšlenkou o jisté spřízněnosti člověka s Bohem prostřednictvím hlubokého duchovního spojení a souznění.

Myšlenka lidské účasti na Boží přirozenosti je jedním z klíčových motivů knihy C. S. Lewise: K jádru křesťanství (Mere Christianity). Lewis tam píše: „Příkaz ‚buďtež dokonalí‘ není žádné idealistické řečnění do větru. Ani to není příkaz, abychom se pokoušeli o nemožné. [Kristus] nás promění v bytosti, které takový příkaz mohou uposlechnout. … Dáme-li mu prostor …, učiní i z těch nejslabších a nejšpinavějších z nás bohy či bohyně, oslnivé, zářící, nesmrtelné bytosti, skrz naskrz prodchnuté … energií, radostí, moudrostí a láskou… Ti, kdo se mu svěří do rukou, se stanou dokonalými, jako je on – dokonalými v lásce, moudrosti, radosti, kráse a nesmrtelnosti.“ (s. 141n).

Nevím o žádném náboženství, ve kterém by bylo něco takového. Pokud se někdo sám považuje za boha, tak je to zpravidla heretik, nebo člověk duševně vyšinutý. Mohamed nepřebývá v muslimovi, Buddha nepřebývá v buddhistovi, Karel Marx či Lenin nepřebývají v komunistovi. Různí vůdcové předávají instrukce, ovlivňují lidi různými způsoby. Různá hnutí formují své vyznavače. Ale aby Bůh přebýval v člověku? To přece není možné. Snad bychom připustili, že Kristus je mezi námi. Ale v nás? Přitom na více místech v Bibli je vyjádřeno, že Duch svatý přichází a přebývá v člověku. Vzpomeňte, že tělo je chrámem Ducha svatého. On tam bydlí…

KRISTUS VE VÁS

To není jen pro mimořádné křesťany, pro mystiky, pro lidi mimořádně osvícené. Zde je to napsáno pro všechny. Kristus je, skrze svého Ducha, ve vás! To je velké tajemství křesťanů – Kristus ve vás! Křesťan smí prožívat něco, co ho naplňuje, něco, co mu dává živou naději, něco, co zahřeje jeho nitro, jeho srdce. Kristus je svým Duchem v nás. To může mít každý z nás.

Protože je Ježíš svým Duchem přítomen v nás, stáváme se nositeli Krista. To vyjadřuje jméno Christoforos – česky Kryštof – což v překladu znamená „ten, který nese Krista“ – nositel Krista.

Jak to funguje v praxi? Když přijdete navštívit nemocného člověka – přichází tam s vámi Kristus. Když jdete někoho povzbudit, někomu prakticky pomoct – nesete tam Krista. Dáváme mu k dispozici své nohy, své ruce, svá ústa, abychom mohli vyslovit něco, co povzbuzuje a buduje. Když přijdete domů z práce, ze školy, přijde tam s vámi Kristus.

PŘÍMLUVCE, UTĚŠITEL A OBHÁJCE

Ve 26. verši je napsáno: „…Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všecko, co jsem vám řekl.“ To je velký benefit, který dostáváme, a je škoda, kdybychom to nepřijali a nevyužívali ve svém životě.

Duch svatý (v Písmu nazývaný Parakletos), ve kterém je Pán Ježíš přítomen v našem životě, potřebuje prostor. Nechce být omezován a chce konat svou službu. Jako Přímluvce se za nás přimlouvá, dokonce nevyslovitelným lkáním u Božího trůnu. Je to náš Utěšitel. Po našich zápasech přijde, aby nás ošetřil, potěšil jako náš trenér a pečovatel. Vrcholoví sportovci mají zpravidla svého trenéra, maséra, lékaře a psychologa. To vše je obsaženo ve slově Utěšitel. Když v něčem v životě vyhrajete, nebo když prohrajete, přichází za vámi tento trenér, ten, který vám rozumí. Ošetří vaše rány, uzdraví vaše narušené nitro. Je to Utěšitel. A třetí význam slova Parakletos je Obhájce. Kdyby nás někdo chtěl odsoudit, chtěl by nás obžalovat, chtěl by nám připomínat staré hříchy, které

byly vyznány a odpuštěny, potom je zde Obhájce, který se nás zastane. Dokonce ochrání i před nejhroznějším žalobcem, kterým je Pokušitel, satan. Žaluje na vyvolené Boží a chce nás obvinit, zničit, znemožnit. Máme Ducha svatého, který se nás jako náš Obhájce ujme a připomene pro nás docela osobně Boží zaslíbení a to, co nás Pán Ježíš vyučoval.

Proto nám Pán Ježíš může dát svůj pokoj, radost a naději. Nenechává nás osiřelé, ale dává nám svého Přímluvce, Utěšitele, Obhájce, Trenéra, Lékaře i Pečovatele. Kristus je v Otci, Ježíš je svým Duchem v nás a my jsme v něm. Proto stojí za to se opírat o Boží slovo, aby Duch svatý mohl připomínat to, co je důležité a potřebné. Potom se naše srdce nemusí děsit a smíme mít oprávněnou naději, že na to nejsme sami.

Tomáš Trávníček
14. listopadu

Třetí kazatel Sboru Církve bratrské v Soukenické
pro stanici v Neveklově

Velký nepřítel misie

Mt 4,1-11

Tehdy byl Ježíš Duchem vyveden na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. Postil se čtyřicet dní a čtyřicet nocí, až nakonec vyhladověl. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať z těchto kamenů jsou chleby.“ On však odpověděl: „Je psáno: ‚Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘“

Tu ho vezme ďábel do svatého města, postaví ho na vrcholek chrámu a řekne mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů; vždyť je psáno: ‚Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen‘!“ Ježíš mu pravil: „Je také psáno: ‚Nebudeš pokoušet Hospodina, Boha svého.‘“

Pak ho ďábel vezme na velmi vysokou horu, ukáže mu všechna království světa i jejich slávu a řekne mu: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ Tu mu Ježíš odpoví: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.‘“ V té chvíli ho ďábel opustil, a hle, andělé přistoupili a obsluhovali ho.

Slyšeli jsme biblický příběh, u kterého snadno můžeme nabýt dojmu, že to není pro nás. Ježíš, ďábel, poušť, 40 dní půst, pokušení skákat z chrámu, nabídka moci nad národy, pokušení klanění Satanu. To je přeci něco z jiného světa. Možná to nějak souviselo s Ježíšem, budiž, byla to divná doba, ale jinak je to celé divné a mimo naši realitu.

Kdybychom se ale na ten příběh podívali s jistým nadhledem, mohli bychom říci, že to je o tom, že ďábel nabízí Ježíši snazší cestu. A to možná už je něco z našeho světa. I my si občas v životě volíme snazší cestu. Ne správnou, ale snazší, pohodlnější, bezbolestnější. Nechceme si komplikovat život, zbytečně se lopotit, schytat posměch, nebo co hůř – nenávist, nebo ztratit přátele. Nechceme, aby nás život bolel, už tak je v něm někdy bolesti dost. A tak děláme různé úkroky stranou, ústupky, kompromisy, až nakonec ztratíme chuť být světlem a solí země. „To je pro jiné," pomyslíme si. „Lépe je být takovým nenápadným člověkem. Tak nás budou mít lidé docela rádi, nebo se alespoň nestaneme terčem posměchu, či dokonce zloby."

Satanu ale jde právě o to, abychom ztratili svou slanost a svůj svit; svou autenticitu v Kristu a důvěru v Boží lásku. Kdyby se ďáblu povedlo svést Krista z jeho cesty – byť jen v jedné ze tří oblastí pokušení – Ježíš by svou misi nedokončil. Satan Kristu v podstatě nabízí tři věci: 1. službu bez podřízenosti Bohu; 2. víru bez důvěry Hospodinu; 3. moc bez kříže (službu bez oběti). Já myslím, že i my se dostáváme do pokušení nebýt tak úplně podřízeni Kristu, nečekat na Boha, udělat si to po svém. I my jsme někdy v pokušení Bohu nedůvěřovat; i my jsme někdy v pokušení sloužit, ale nechceme, aby nás to bolelo.

SLUŽBA BEZ PODŘÍZENOSTI BOHU

Ježíš svého nebeského Otce miloval a byl mu naprosto podřízen. Opakovaně říkal, že nepřišel konat vůli svou, ale vůli toho, který ho poslal (Jan 6,38; 7,18; 7,28 a další). Ježíš je Boží Syn, ve své podstatě byl roven Bohu, ale zřekl se svého postavení a stal se člověkem, služebníkem. Měl moc, ale své moci se zřekl a stal se člověkem, služebníkem, naprosto poddaným vůli nebeského Otce. Vše, co činil, činil z vůle svého Otce, nikoli ze své vůle. Ani si nedokážeme představit, jaké to muselo být mít moc, ale nepoužít ji v situacích, kdy se to nabízelo. Neudělal to, nepodlehl pokušení použít svou moc v rozporu s Boží vůlí, zjednodušit si situaci, pomoci si. Ďábel se na poušti snaží Krista svést k tomu, aby použil své moci a udělal si život jednodušší, udělal si to po svém, aby stvořil chléb a najedl se. Jako by mu ďábel říkal: „Nemusí to přeci být tak těžké – 40 dní nejíst, k čemu to je dobré? Udělej si chleby, vždyť jsi Boží Syn, zapomněl jsi snad na to? Máš tohle zapotřebí, takhle se tu trápit, člověče? Myslíš, že to někdo ocení? Akorát budeš směšný! Pomoz si, nečekej na Boha. Udělej to po svém.“

Problém nebyl v tom, že by to Ježíš nemohl udělat. Mohl. Ale byla by to svévole. Na poušť ho vyvedl a po poušti vodil Duch svatý. Kdyby Bůh chtěl, aby se Ježíš najedl, mohl mu sám dát chléb. Ale Bůh chtěl, aby Ježíš hladověl. Proč? Do toho nám Písmo nedává zcela jasně nahlédnout. Jen náznakem, když Ježíš oponuje satanu biblickým veršem: „Je psáno: ‚Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.‘“ Jsou to slova Hospodinova z Dt 8,13. Zde Hospodin hovoří ke svému lidu. Říká, že jej na poušti pokořoval tím, že jej nechal hladovět. A pak svůj lid sytil manou, kterou lid neznal. A to vše proto, aby lid poznal, že člověk nežije pouze chlebem, ale že člověk žije vším,

co vychází z Hospodinových úst. Slovo *poznat* v hebrejském myšlení znamená něco jiného než v našem evropském myšlení. Nejde o intelektuální poznání na základě bádání, jako v naší kultuře. V hebrejském myšlení „poznat“ znamenalo osobně a bytostně zakoušet. Šlo o širší i hlubší rozměr a o duchovní přesah lidského poznání. Tato Boží výchova umožňovala lidem poznat hlubokou potřebu člověka, žít z Božího slova. A to bylo možné poznat jen v pokoře, jen na kolenou.

Ježíš to věděl. Raději dal přednost tomu, co mu chtěl sdělit Bůh, před snadnou vlastní cestou. Nechtěl si tím něco dokázat, nebo někomu jinému, ani Bohu. Byl prostě jen poslušný, nepřišel konat vůli svou, ale Boží.

Jedno z největších pokušení každého křesťana je nečekat na Boha a udělat si to po svém. Když ne cele, tak alespoň částečně. Strašně neradi se podřizujeme. Ale je nebezpečné se nepodřizovat Kristu, protože tím otevíráme dvířka ďáblu. Poslušnost a podřízenost Bohu je bezpečnou cestou životem.

VÍRA BEZ DŮVĚRY

Ve druhém pokušení Ježíše ďábel vezme na vrcholek židovského chrámu a řekne mu něco v tomto smyslu: „Tak ty si myslíš, že můžeš Bohu cele důvěřovat. No dobrá, tak jestli si myslíš, že můžeš Bohu věřit, skoč. Jsi přeci Syn Boží, ne, tak pokud je slovo Boží pravda a pokud se na něj můžeš spolehnout, tak skoč. Vždyť v Písmu je o tobě psáno: ‚Svým andělům dá příkaz a na ruce tě vezmou, abys nenarazil nohou na kámen!‘ – Jsi přeci Boží Syn, ne? Nebo snad máš strach, že tě v tom Bůh nechá, že jsou to jen slova? Že se o tebe nepostará, neochrání tě, že se rozplácneš a poznáš,

jakej jsi hlupák?“ Jak často se nám ozývají v mysli hlasy zpochybňující naši důvěru v Boží lásku, péči a ochranu.

Naše víra roste, když děláme kroky víry v důvěře, že Pán stojí za svým zaslíbením, které nám dal. Jak můžeme číst u Jeremjáše: „Požehnán buď muž, který doufá v Hospodina, který důvěřuje Hospodinu. Bude jako strom zasazený u vody; své kořeny zapustil u vodního toku, nezakusí přicházející žár. Jeho listí je zelené, v roce sucha se ničeho neobává, nepřestává nést plody.“

Naše víra také roste, když se ohlédneme zpět a vidíme, že v našem životě s námi byl Pán a že nás neopustil a nesl nás na svých ramenou, když nám bylo nejhůř. Tak má růst naše důvěra Pánu – pomalu, každým krokem víry. Máme-li předchozí zkušenosti s Boží péčí o nás, a reptáme a pokoušíme Hospodina zpochybňováním jeho lásky k nám, podobáme se Izraelcům na poušti v Masse a Meribě. Jak čteme v Exodu 17,7: To místo pojmenoval Massa a Meriba (to je Pokušení a Svár) podle sváru Izraelců a proto, že pokoušeli Hospodina pochybováním: „Je mezi námi Hospodin nebo není?“ Ano, byla to těžká zkouška, lidé žíznili na poušti. Ale uvažte, jakých Božích zázraků byli ještě nedávno svědky – vyvedení z Egypta, ochrana před faraonovým vojskem, průchod mořem, Boží péče na poušti. Jak to čteme v listu Židům:

Proto, jak říká Duch svatý: ‚Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce ve vzdoru jako v den pokušení na poušti, kde si vaši otcové žádali důkazy, a tak mě pokoušeli, ač viděli mé skutky po čtyřicet let. Proto jsem se na to pokolení rozhněval a řekl jsem: Jejich srdce stále bloudí, dodnes mé cesty nepoznali. Ve svém hněvu jsem přísahal: Neve-

jdou do mého odpočinutí!‘ Dejte si pozor, bratří, aby někdo z vás neměl srdce zlé a nevěrné, takže by odpadl od živého Boha.

Ďábel útočí na naši důvěru v Boží lásku a milosrdenství. Nenechme si vložit do srdce pochybnosti, které by vedly nakonec až k zatvrzení srdce, jako se to stalo Izraelcům na poušti. Důvěřujme Pánu, vždyť on je náš Bůh a my lid, jejž pase, ovce, jež vodí svou rukou (Ž 95,7-8).

MOC BEZ KŘÍŽE (SLUŽBA BEZ OBĚTI)

Poslední ďáblovou nabídkou byla moc bez kříže. Je to, jako by ďábel Ježíši říkal: „No dobře, tak jsi tedy ten Syn Boží, ale to bys měl vládnout, ne?! Hele, mám pro tebe nabídku: Vidím v tobě obrovský potenciál, který by neměl zahálet. Podívej se na všechna ta království, která se klaní mně. Já ti dám moc nad těmi národy; už mnohým jsem takhle k moci pomohl (he). A víš co, nebude to bolet. Cesta, kterou ti vybral tvůj Otec, tě bude bolet. A k čemu to – stejně tě všichni nebudou následovat. Já ti dám moc bez bolesti, bez oběti, navíc budeš slavný, lidi tě budou mít rádi. Co ty na to? Jen si představ, kolik dobra bys mohl vykonat, kdybys byl vůdce těchto národů? Tak bereš to? Nic tě to nebude stát, jen se mi budeš klanět.“

Mnohokrát jsem slyšel lidi říkat, že v době komunismu vstoupili do strany (do KSČ), protože si mysleli, že tak budou moct zůstat na vedoucím místě a prosazovat dobré věci; nebo si mysleli, že dobří lidé tu stranu změní. Taková malá úlitbička mocným, smlouva s temnotou, aby mohli konat nějaké dobro, nebo dosáhnout svého úspěchu. A mnozí toho pak litovali, když pochopili, že nemůže mít nic společného světlo s temnotou. Velmi výstižně to vyjádřil Karel Kryl ve své písni „Hlas“. Není možné

dělat dobré věci, sloužit Bohu a zároveň se spojit s temnotou. Takový pakt člověka nakonec zničí.

Ježíš prokoukl satanovu lest a řekl mu: „Jdi mi z cesty, Satane.“ S ďáblem se nevedou hovory, nediskutuje se s ním, ani není třeba (jako to udělala Eva v Edenu) Boha hájit. Ďáblu se odporuje Písmem svatým. Pán ďáblu řekl: „Jdi z cesty, satane; neboť je psáno: ‚Hospodinu, Bohu svému, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.‘“

Ďáblovou nabídkou byla moc bez kříže, služba bez oběti. Ale to nejde. Ve službě Bohu se nevyhneme obětem. Služba bez kříže nemá žádnou výpovědní hodnotu. Co je snadné, nemá hodnotu; co je zdarma, toho si lidé neváží. Co nic nestojí, za nic nestojí. Má-li být naše víra autentická, musíme být ochotni pro ni i trpět. Nemusí se hned jednat o pronásledování, či smrt. Ale pokud to myslíme s Pánem opravdově, už teď nás víra něco stojí. A to je svědectví o naší víře pro lidi kolem nás.

ZÁVĚR

Milí přátelé v Kristu, Pánu Ježíši ďábel nabízel snadnou cestu: službu bez poddanosti Bohu, víru bez důvěry Bohu a moc (službu) bez kříže. I nám se snaží nabídnout tyto falešné cesty. Pokud se jimi vydáme, naruší náš vztah k Bohu, ztratíme autenticitu v Kristu a získáme nejistotu a strach. A v takovém stavu se člověk zrovna necítí na to být svědectvím druhým lidem. Máme spíše chuť zalézt a nebýt vidět.

K cíli nevede snadná cesta, ale v poddanosti Kristu můžeme vítězit nad ďáblovými svody. S Ježíšem je to cesta lásky, pokoje a radosti navzdory

tomu, že život bývá někdy těžký. Ale blízkost Kristovy tváře nás naplňuje radostí a důvěrou v jeho pomoc v pravý čas. Také to, co už jsme s Ježíšem prožili a co pro nás vykonal, nám dodává víru, že nás nikdy neopustí.

Jen v Boží síle a moci Ducha svatého můžeme být svědectvím těm, kteří žijí kolem nás a Pána Ježíše dosud nepoznali. Největším svědectvím víry nejsou evangelizační formule, slova, byť slova z Bible. Lidé bývají mnohem více a nejdříve zasaženi naším obyčejným životem, zvláště když vidí, že nás víra něco stojí a my jsme ochotni z lásky ke Kristu tuto cenu platit. Amen.

David Beňa
21. listopadu

Kazatel Církve bratrské,
tajemník odboru Rady CB pro vzdělávání

Co tu stojíte a hledíte k nebi?

Sk 1,9–14

Po těch slovech byl před jejich zraky vzat vzhůru a oblak jim ho zastřel. A když upřeně hleděli k nebi za ním, jak odchází, hle, stáli vedle nich dva muži v bílém rouchu a řekli: „Muži z Galileje, co tu stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.“

Potom se z hory, které se říká Olivová, vrátili do Jeruzaléma; není to daleko, jen asi kolik je dovoleno ujít v sobotu. Když přišli do města, vystoupili do horní místnosti domu, kde pobývali. Byli to Petr, Jan, Jakub, Ondřej, Filip a Tomáš, Bartoloměj a Matouš, Jakub Alfeův, Šimon Zélóta a Juda Jakubův. Ti všichni se svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry.

Co tu stojíte a hledíte k nebi? zeptali se – snad poněkud káravě – andělé apoštolů. A člověku se na jejich obranu chce odpovědět: Bodejť by tu nestáli a nehleděli k nebi! Vždyť se právě stali očitými svědky triumfu, jaký svět neviděl! Ježíš, jejich učitel, zrazený a umučený, nejenže překonal smrt a hrob, nejenže vstal z mrtvých; ale vstoupil na nebesa: usedl „po pravici Boha Otce Všemohoucího, odkud přijde soudit živé i mrtvé“, jak vyznáváme s Krédem.

Ježíš se vrátil k Otci. „Oblak ho zastřel“, četli jsme – jistě oblak Boží slávy, který učedníky a Ježíše zastřel už na hoře proměnění; a který kdysi zastíral horu Sínaj a svatyni. Ježíš vstoupil na nebesa, „přišel s oblaky nebeskými“, jak slovy proroka Daniela o sobě předpověděl. Byla mu dána „veškerá moc na nebi i na zemi“ a „jméno nad každé jméno“ a „v trvalé vlastnictví dálavy země“, jak jsme slyšeli v Ž 2. To je evangelium dnešní neděle, které se v katolické tradici přezdívá slavnost Krista Krále a v tradici luterské neděle věčnosti. Je to také evangelium našeho čtení z knihy Skutků. A je to vlastně evangelium vůbec: totiž co se tímto termínem původně myslelo v antickém světě: dobrá zpráva, že se narodil, případně že se trůnu ujal nový král.

Ježíš je Král! To apoštolové ohlašovali. Třeba hned o svátcích letnic, deset dní po událostech, o kterých čteme. Petr zástupům dosvědčil, že Ježíš vstal z mrtvých a že – cituji ze Sk 2 – „byl vyvýšen na pravici Boží… Ať tedy všechen Izrael s jistotou ví, že toho Ježíše, kterého jste ukřižovali, učinil Bůh Pánem a Mesiášem“. A když později Petr s Janem „mocí Ježíšova jména“ uzdravili chromého, řekli lidem: „Čiňte pokání a obraťte se, aby byly smazány vaše hříchy a přišel čas Páně, čas odpočinutí, kdy pošle Ježíše, svého Mesiáše [Krále], kterého vám určil“. A ještě jednou

apoštolské evangelium; před veleradou se hájili takto: „Bůh našich otců vzkřísil Ježíše, kterého jste pověsili na kříž a zabili; toho Bůh vyvýšil jako vůdce a spasitele a dal mu místo po své pravici, aby přinesl Izraeli pokání a odpuštění hříchů.“

Proto apoštolové hleděli jak přibití k nebi! Protože se stali svědky triumfu, který svět neviděl: ukřižovaný Ježíš je Pán a Bůh – vítěz nad hříchem a smrtí; ten, kdo přináší dar pokání a chce všecko obnovit mocí odpuštění. To je evangelium dnešní neděle a evangelium vůbec - pro Izrael i pro všechny národy, i pro nás, už po dva tisíce let: Ježíš je pravý Král světa.

II

Ale pokročme dál, milí přátelé. „Co tu stojíte a hledíte k nebi?“ ptali se - možná káravě - andělé apoštolů. Vždyť co chcete vidět? Ježíš je skrytý Král! Pod dojmem započaté nebeské intronizace se učedníci v předcházejících verších Ježíše ptali, jestli už chce obnovit izraelské království. Ale Ježíš se jim ukryl v oblaku… Jistě: jim (i nám) seslal Ducha svatého; jim (i nám) svěřil dobrou zprávu o svém kralování, o odpuštění, o naději na obnovu světa; a své kralování dotvrzoval (tehdy a dodnes) uzdraveními, očištěnými svědomími, proměněnými životy… A přece je to všecko jak v oblaku, většinou nenápadné, mnohdy křehké. Zrovna dnes, o slavnosti Krista Krále L. P. 2021, kdy na nás znovu dotírá epidemie, únava, hmotné nejistoty. Kde je to Kristovo kralování?! Kde? Bible i naše zkušenost dává vícero odpovědí. Dnešní čtení ale napovídá: Kristovo kralování se skrývá v modlitbě.

Je to vlastně překvapivé: andělé apoštolům vytkli, že hledí k nebi; člověk by tedy čekal, že bude následovat nějaká akce. Že apoštolové popadnou

krumpáč nebo tlampač nebo brk s pergamenem. To všecko jistě přijde, po letnicích! Ale nejprve a přede vším dalším – a pak už nastálo se vším dalším – se apoštolové oddali modlitbě. Něčemu tak nenápadnému, neefektnímu, vlastně také skrytému (jako to Kristovo kralování)! „Už zbývá jen modlitba," říká se, když jsme vyzkoušeli všechny páky. Tady ale modlitba stála na prvním místě; a všechny páky musely počkat. Tady byla modlitba první akcí a první reakcí na Ježíšovo nanebevstoupení, na jeho skrytost, jeho skryté kralování.

Vzpomínám si, jak se modlíval farář v kostele, kam jsem chodíval během studií. Často děkoval právě za modlitbu – že z Kristovy moci toho třebas ještě moc nevidíme, ale v modlitbě máme přístup k Bohu, jako jeho synové a dcery. To že je dar Kristova evangelia: svoboda modlitby, pokojná jistota, že „mám v nebi Krále", jak zpíváme v jedné písničce. Přišlo mi to tehdy jaksi málo: křesťan přece musí něco dělat, nejen hledět a volat k nebi. A přece: nezachvěje se takříkajíc někdy země, když se modlíme (jak za apoštolských dní)? Neproměňují se naše srdce a život? A hlavně nestojíme v modlitbě – jakkoli ukoktané a nenápadné, krátké – už před nebeským trůnem? Nesestupuje v ní takříkajíc nebe na zem, byť by modlitba zůstala nevyslyšena. Modlitba není málo! Zvláště v době, když země nebem nevoní, kdy nás svírá neklid a nezbývá než se modlit.

III

Snad i proto, milí přátelé – dopovím na závěr –, se andělé apoštolů zeptali: „Co tu stojíte a hledíte k nebi?" Jako by tím říkali: Ježíš je Král nebe – skrytý Král; ale tak je Král rovněž i té země; a proto zase právě na zem přijde. „Co hledíte k nebi?" Zůstaňte věrní zemi…

„Zůstaňte věrní zemi.“ Ano, to jsou slova Nietzscheho Zarathustry: v nebi nás – tvrdil Nietzsche – nikdo nečeká, proto „nevěřte těm, kdož vám mluví o nadpozemských nadějích“. Ovšem stejně, byť z jiných důvodů, by to byli mohli říct i andělé: „Zůstaňte věrní zemi“: protože Ježíši, nebeskému Králi, jde právě o zemi! „Zůstaňte věrní zemi“: protože když se modlíte, nebe jakoby sestupovalo právě na zem. A „zůstaňte věrní zemi“: protože i tehdy apoštolové seběhli z kopce dolů do města: aby společně – v modlitbě a pak i službou lidem –, ve prospěch nebeského Krista Krále, zápasili o to město, o tu zem.

A hlavně: vzpomínáte, čím naše čtení končilo? Jmenným seznamem učedníků, modlitebníků. V horní místnosti se oddávali modlitbě „Petr, Jan, Jakub, Ondřej, Filip a Tomáš; Bartoloměj a Matouš, Jakub Alfeův, Šimon Zélóta a Juda Jakubův“; a také ženy, jmenovitě Maria, Ježíšova matka, a jeho bratři. Jakoby se tím jmenným seznamem říkalo: Ježíše, Krále nevidíte; jeho lidi tady na jeho zemi však vidíte velmi dobře! Jakože časem přibyla další jména: Štěpán a Filip, Kornélius a Lýdie, Barnabáš, Pavel, Timoteus, Chloé a Foibé. A staletí po staletí bychom mohli pokračovat jmény mužů i žen, učených i obyčejných, starých i mladých, dokonce i dětí; a jmény nás samotných, jak tu dnes sedíme pospolu. Mohli bychom pokračovat jmény těch, kteří uvěřili dobré zprávě, že země má – navzdory všemu zdání – milujícího Krále; a ten že se jednou vrátí a obnoví všecko. A že my proto nemusíme jen zírat k nebi, ani zrazovat zemi, natož si ji ošklivit. Ale dobrými poddanými a služebníky a bratry Ježíše Krále že jsme tehdy, když máme oči dokořán pro zemi a pro lidi (a když si i jejich jména zapamatujeme, jak to jen komu z nás paměť dovolí). Ježíši Králi jsme věrní, když zůstáváme věrní zemi a lidem, jejich jménům, srdcím, zápasům. On sám se přece právě k nim a k nám vrátí…

CO ŘÍCI ZÁVĚREM, SESTRY A BRATŘI?

Písmáci vědí, že učedníci, jmenovitě vypsaní v našem čtení, včetně bezejmenných žen a Ježíšových bratrů a Ježíšovy matky Marie, utvoří zárodek církve. Příběh knihy Skutků bude pokračovat vylitím Ducha svatého a misií „v Jeruzalémě, v Judsku a Samařsku až na sám konec země“. Bude následovat akce, a taky utrpení. Dnes jsme sledovali zárodky a kořeny toho všeho.

Ale bylo už to vlastně evangelium v celé kráse: Ježíš je Král, ujal se svého trůnu a nyní – v našem čase, v letech po Kristu, jak se říká – „sedí po pravici Boha Otce všemohoucího, odkud přijde soudit živé i mrtvé“. Nevidíme ho tedy, ale můžeme se ho dovolat v modlitbě. Nezírejme proto do nebe, ale zůstaňme věrní zemi, hleďme si lidí.

A jemu, Kristu Králi, buď čest a sláva navěky. Amen.

David Novák
28. listopadu

Administrátor sboru Církve bratrské Praha 13 – Stodůlky, předseda Rady CB

Mariina odvaha

Lk 1,26-45

Když byla Alžběta v šestém měsíci, byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k panně zasnoubené muži jménem Josef, z rodu Davidova; jméno té panny bylo Maria. Přistoupil k ní a řekl: „Buď zdráva, milostí zahrnutá, Pán s tebou.“ Ona se nad těmi slovy velmi zarazila a uvažovala, co ten pozdrav znamená. Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, vždyť jsi nalezla milost u Boha. Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. Na věky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce.“ Maria řekla andělovi: „Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ Anděl jí odpověděl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží. Hle, i tvá příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a již je v šestém měsíci, ač se o ní říkalo, že je neplodná. Neboť ‚u Boha není nic nemožného‘.“ Maria řekla: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ Anděl pak od ní odešel.

V těch dnech se Maria vydala na cestu a spěchala do hor do města Judova. Vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, pohnulo se dítě v jejím těle; byla naplněna Duchem svatým a zvolala velikým hlasem: „Požehnaná jsi nade všechny ženy a požehnaný plod tvého těla. Jak to, že ke mně přichází matka mého Pána? Hle, jakmile se zvuk tvého pozdravu dotkl mých uší, pohnulo se radostí dítě v mém těle. A blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.“

Příběh o narození Pána Ježíše, pak je úzce propojený s narozením Jana Křtitele. Jak u Zachariáše a Alžběty, tak Marie a Josefa je jistá paralela – oba páry nemohou mít dítě. Zachariáš a Alžběta už, Maria a Josef ještě. Obě děti se nakonec zázračně narodí… Podívejme se na reakce Zachariáše a Marie, jak je popisuje Písmo, protože se rozcházejí a dokonce bychom řekli, že jsou jiné, než bychom čekali.

První, kdo se dozví o narození Jana, je Zachariáš. Člověk, který je knězem, který celý život poctivě sloužil Bohu, který se modlil, dával naději druhým a prostředkoval druhým Boží vůli. Člověk, o kterém je napsáno, že žil bezúhonně a byl spravedlivý před Bohem. Když ho navštíví anděl s radostnou zprávou, Zachariáš nevěří, a proto zůstane několik měsíců němý: Hle, oněmíš a nepromluvíš až do dne, kdy se to stane, poněvadž jsi neuvěřil mým slovům, která se svým časem naplní.“

Ani Marie nereaguje hned nadšeně. Ptá se zcela logicky: Jak se to stane, když nejsem vdaná? Anděl ji uklidňuje slovy *Neboj se!* a vysvětluje, co se má stát. Poté Marie reaguje slovy: „Jsem služebnice Páně, staň se mi podle tvého slova“.

PARADOXNÍ REAKCE

Když vidíme popisované reakce, na první čtení to vypadá, že Lukáš svůj příběh trochu pomotal. Kdo jiný než kněz by přece měl reagovat slovy, kterými reagovala Maria!? Starý kněz Zachariáš měl určitě mnohem více zkušeností s Bohem, než mladá dívka Marie. Mnohem lépe znal Písmo, byl Božím služebníkem, a tedy měl i důvěřovat, povzbuzovat k víře druhé a nebát se. A přesto je to Marie, která odvážně přijímá Boží vůli. Právě od

ní bychom čekali reakci jako od Zachariáše. Prostě to nejde! Myslím, že zde je skryto velmi důležité tajemství.

Často právě lidé, kteří nejsou na pomyslném pódiu světa ani církve, ti, o kterých bychom řekli „maličcí“, jsou těmi, od kterých bychom se měli učit nebo kdo jsou pro Boží plán klíčoví, kdo projeví odvahu. Velmi často zveme na pomyslné pódium světa a církve lidi, kteří něco viditelného a měřitelného dokázali, „náboženské profesionály“, a uniká nám, že Bůh posuzuje lidi ještě jinak. Zároveň ti, kdo na pomyslném pódiu nejsou, mohou mít pocit, že přece jenom nejsou pro Pána Boha až tak klíčoví. Jsem „jenom“ matka v domácnosti, „jenom“ důchodce, „jenom“ zaměstnanec, jenom, jenom, jenom… Sice vím, že mě Pán Bůh miluje, ale přesto si myslím, že jsem „jenom“. A to nám podráží nohy a vytváří v nás strach. Jak může někdo „jenom“ něco dokázat? Marie svojí poslušností a odvahou ale tuto matematiku zcela otáčí.

H. Nouwen toto komentuje: „Máme problém uvěřit, že spása vzešla ze zbytku Izraele. Máme problém uvěřit, že něco velmi dobrého vzešlo na neznámém místě. Máme problém uvěřit, že Bůh je Bohem, který přišel naprosto nenápadným způsobem a stal se služebníkem. Hodně svých činů posuzujeme podle toho, jak jsou vidět. Nejnavštěvovanější filmy, neprodávanější knihy nebo auta… Tolik se snažíme, abychom byli vidět (nebo alespoň naše děti), že nás ani nenapadne, že něco neznámého, nenápadného nebo skrytého může mít svou cenu.“

Problém „jenom přístupu“ je v tom, jak vnímáme sebe sama – od čeho odvozujeme svoji identitu, to, kdo jsme. Náš svět je vlastně jednou velkou soutěží. Když se potkají dva podnikatelé, ptají se, jak velká je tvoje firma?

Jak velký je její obrat? Když dva pastoři, tak jak velký je tvůj sbor? Když se setkají dvě matky, pak se ptají, jak se učí tvoje děti? Pokud přijmeme tento přístup, ovládne nás strach, že nejsme dost dobří.

MARIINA POKORA

S Marií andělova slova zatřesou, jinak by nepotřebovala slyšet *Neboj se!*. Poté, co jí je zvěstováno, co se stane, přemýšlí o tom, co slyšela, a nakonec vyzná „Jsem tvoje služebnice," doslova ale přeloženo otrokyně. A toto vyznání z ní dělá ženu odvahy. Jenže… jenže tato slova se dobře řeknou, ale hůře žijí. Domysleme, co vlastně slovo otrok znamenalo. Jednalo se o člověka, který musel být plně k dispozici svému pánovi. Jeho vůle byla hodně omezená, a tedy i jeho svoboda. V podstatě nemohl mít své plány, rozhodoval o něm někdo jiný. Dále byl na svém pánu existenčně závislý. Institut otroctví byl v antickém světě zcela běžný. Židé se lišili od Římanů mj. i tím, že nesměli otroka zmrzačit nebo usmrtit. Přesto i v židovství být otrokem znamenalo být vydán někomu všanc, dát někomu do rukou svoji vůli. Pro naše vnímání světa, kdy svoboda je jedna z nejvýše ceněných hodnot, je toto těžko přijatelné. Mimo jiné i proto, že důležitou hodnotou naší doby, jak již bylo řečeno, je „uspět", což v případě otroka je problém. Otrok byl nástrojem k tomu, aby uspěl jeho pán, ne on sám. „Od dětství se nám vštěpuje, že uspět v tomto světě je naší povinností. Život je prezentován jako řada bitev, ve kterých musíme buď zvítězit, nebo prohrát. Když vítězíme, naplňujeme společenské očekávání, když prohráváme, mohou za to naše osobní nedostatky." (H. Nouwen)

Když Marie řekne, že je jen otrokyně, potom vyznává, že vládu nad jejím životem má někdo jiný. Konkrétně Hospodin. Že jeho úspěch je jejím

úspěchem, byť by ji na tomto světě nikdo neocenil a ona úspěch neměla. Toto vyznání a pak především jeho realizace v životě vyžaduje odvahu. Zároveň z nás odvážné lidi dělá, protože více než svoje omezení vidíme sílu svého Pána. Je zde paradox: nejsem „jenom někým“ až tehdy, když se stanu „jenom někým“ – tedy otrokem.

V tomto duchu hovoří i Ježíš, když říká: „Amen, amen, pravím vám, jestliže pšeničné zrno nepadne do země a nezemře, zůstane samo. Zemře-li však, vydá mnohý užitek. Kdo miluje svůj život, ztratí jej; kdo nenávidí svůj život v tomto světě, uchrání jej pro život věčný. Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, a kde jsem já, tam bude i můj služebník. Kdo mně slouží, dojde cti od Otce” (J 24,24-26).

Tajemství Mariiny odvahy je v tom, že se stává nástrojem v Božích rukou. V tom, že je ochotna přistoupit na podmínky, které klade Hospodin, kdy jeho úspěch je jejím úspěchem. Tím se stává svobodnou a strach nad ní již nepanuje. A tak na jednu stranu vidíme Marii, která pochybuje – ptá se: „Jak se toto všechno má stát?“ Vidíme mladou dívku, která potřebuje slyšet „Neboj se, Marie“. Na druhou stranu vidíme odvážnou Marii, která důvěřuje, protože, pokud to řekneme trochu odlehčeně, jak se to stane, je Boží problém - nebo v terminologii otroka, je to problém mého pána.

S touto důvěrou se Marie odvážně odevzdává Pánu Bohu. Myslím, že každý máme oblasti, které potřebujeme nově nebo možná poprvé odevzdat Bohu s důvěrou, která jde ruku v ruce s odvahou. S důvěrou, že on si s problémy poradí, že mu nemusíme radit a řídit ho. S důvěrou, která snímá strach a křečovitost, že mi Bůh něco bere, a která se může a vlastně má přetvořit v odvahu k následování.

www.cbsmichov.cz
2021